



K Miklavžu!

Spisal *Andrej Rapè.*

„**K**aj sem ti pa rekel? Čakaj no, da te potipljem malo za ušesa!“
Stanko je živo pogledal, zardel in zbežal v sobo pred očetom, ki ga je pokaral.

Mrzel zimski dan je bil. Stanko je najprej pokukal pri vežnih vratih na deviškobelo odejo snega. Počasi, počasi . . . Najprej je vtaknil samo nos skozi špranjo, potem več in več; naposled je radovedno gledala vsa glavica pri durih v zimski svet. Z eno ročico je držal vrata priprta in stopil na prag. Okolo vogla je bučala burja in mu obrila nosek, da je končno postal višnjevordeč. Imenitno se mu je zdelo tako britje. Prav tako kot takrat, ko se brijejo oče. Veselo je gledal v vrteče se snežinke. Vedno bolj in bolj ga je mikalo na sneg. A oče so mu bili prepovedali iti ven, ker je malo kašljal.

Saj jih ni — si je mislil Stanko, izpustil vrata, da so hripavo zavekala ter se široko odprla, in potopil hitro prstke v mehek sneg. Ob istem trenutku pa je stopil oče izza hišnega vogla in se oglasil.

In kar nič ni pomagalo, ko je potem prosil in prosil. Njegova neslušnost mu je celo v očetovi osebi vzela suknjo in črevlje.

Kam naj sedaj gre bos in golorok? Seveda ne rabi v topli sobi ni črevljev ni suknje! Še rajši je brez njih! A ven ne more, ven ne sme. To, to!

Ne smete pa misliti, da je naš Stanko tako neslušen, da ne čuje ničesar. O, ne! Rad celo sluša, a sneg je tudi sneg! Jako, jako ga je mikal. Svoje neubogljivosti se danes neizrekljivo kesa, saj ve, da za danes z očetom ne bo kar nič govoriti. Ven ga ne pusti, pa naj še tako prosi. Neubogljivost njegova ga je užalila. Jasen dokaz, da je oče hud, je tudi že to, ker mu je vzel črevlje in suknjo. Ne, da bi bil mislil, da bo še enkrat neslušen; vedel je, da ne bo šel več ven, četudi mu oboje pusti. A odvzel mu je tudi to izkušnjava.

In Stanko se je vdal v svojo usodo pa stopil k peči, ki sta bila z njo še vedno dobra prijatelja. Glavico je naslonil ob dlan pa razmišljal, kaj bi počel. Najmlajši bratec Vladko je kričal v sobi in malo večja dva sta mu nagajala in ga tešila, ga tešila in mu nagajala.

Ah, mlada kri kmalu pozabi nepravilnik. Solza se meša pri nji s smehom.

Tudi Stanko se je kmalu potolažil. S silo je pozabil na mehki sneg, na vrteče se snežinke, na kepe in možice, burjo in sani, na suktnjo in črevlje. V mladi glavici je vstajalo polagoma zopet poletno življenje.

Ondi pred hišo je skakal po cele ure. Vse dvorišče ga je bilo polno. Njegova lesena konja, enega mu je naredil prav umetniški Frjanov oče, a drugega je kupil na letošnjem semnju, pa sta vozila, vozila . . .

In obraz mu je žarel v teh spominih. Skočil je s klopi in hotel po konja. Pa hipoma se mu je zopet zatemnil obraz. V hlev ju je bil včeraj postavil k drugi živini. Kako bo pa sedaj šel ponja? Kako neki, ko pa nima črevljev, pa ven ne sme!

Zopet je zlezal na klop in razmišljal. Naj le razmišlja! Medtem vam vsaj lahko o njem še kaj več povem.

Lepo rejena živina je vsakemu gospodarju veliko veselje. Ljubi jo in neguje. Ob nedeljah in praznikih jo kaj rad zapreže pa se potegne do farne cerkve z njo. In obesi ji najlepšo opravo, češ, nedelja je, praznik je, postaviti se hočemo.

Tudi naš Stanko je poseben prijatelj živali. Ko je bil še prav majhen, je vpil večkrat za muhami, ki so brenčale po sobi: „Ssss! . . .“ Kako rad bi bil kako prijel! Večkrat je iztegnil ročico po nji, pa kaj, ko so tako previdne te nagajivke in se boje še tako majhne ročice! Ko je jel negotovo in polagoma stopicati semintja, je že prišel s psom in mačko na dvorišču do kokoši. Oh, to sta bila dva gospodarja na dvorišču: on in petelin kikiriki! Pa ko je dobil prve hlače, je že zalezal v hlev. Toliko da je ni nekoč iztaknil. Konj bi ga bil kmalu zadel. V hlevu so bili telički, njegova živinica. Pri vseh sosedih jih je imel, zakaj proglasil jih je povsod za svoje. Enega je božal, drugega stiskal za glavo k sebi, na tretjega se je naslanjal tako-le po malem. Oh, to je bilo veselja! Obraz mu je žarel kot jabolko. Pozabil je na vse. Celu na psa in muco, ki sta mu bila zvesta spremljevalca.

„O, gospod pa že ne bom“, je nekdaž rekel, ko smo ga vprašali, če se bo v šoli pridno učil.

„Kaj pa boš?“

„Hlapec bom, Darmastijev Janez bom, bom konje imel,“ se je odrezal.

Kočijaži naš Stanko od sile rad. Oni dan pa bi jo nam kmalu zagodel.

Domov smo se peljali na obisk. Stanko pa je seveda vzel vojke. To je moralo biti tako kot amen v očenašu. Da bi ga bili videli, kako je sedel pokonci. Saj si še misliti ne morete, ker ne poznate našega Stanka! Vso pot je kočijažil z veselim obrazom, zamaknjenim v konja, bič in vojke.

Tam doli pod „Krtinskim hribom“ je bilo. Peljali smo se že nazaj. Stanko seveda vojke v rokah. Ves dan je bil na nogah. Še jesti ni utegnil. Izprehajal se je semintja pa uganjal sedaj s psom, sedaj s staro muco razne burke. Psa Sultana je zagnal parkrat v potok pa se smejal potem, ko se je Sultan neljubo otresal, da so letele kapljice okolo njega — smejal tako, da so se mu delale po vsem licu jamice in so se mu svetlikale oč v solzah.

„Saj se naš Pozor tudi koplje,“ je vpil nad Sultanom. „Tudi ti se moraš! Je dobro!“ Muco je preganjal iz kota v kot. Ko je hotela na ognjišču prijetno zadremati, jo je že iztakni Stanko pa jo potegnil za rep in tako-le malce stisnil, da je zavpila: „Veeev!“ — Stanko pa v smeh. Ušla mu je naposled — sita nepoznanega ji nagajivca — gor v podstrešje, kamor je pa Stanko le gledal za njo.

Res je bil tedaj siromak truden, ko smo se peljali nazaj. A vojke je moral imeti. Pod „Krtinskim hribom“, kakor sem rekel, pa so mu jela očesca omagovati. Ročice so bile mirne, ganil se ni. Pazil ni nihče nanj, saj je vedno tako miren, če ima vojke v rokah, in čudno se nam ni zdelo.

Cesta drži ondi nizdol. Gladka je in lepa. Konj je bil v največjem diru. Kar hipoma — sunek — in konj se je postavil na zadnje noge, malo da ni padel vznak.

Kaj je bilo? Stanko je mirno izginil v deželo sanj pa je izpustil vojke iz rok. Nihče ni tega opazil, ker smo se bili zagledali v lepo okolico in solnčni zahod. Vojke so prišle bežečemu konju pod kopita, in potegnili ga je nazaj. Dobro, da je bil hlapec hitro pri njem, sicer bi se bila zgodila še nesreča.

Ali vojke so bile na tri dele raztrgane. Kaj pa sedaj? No, Stanko se ni zmenil, saj ni vedel o tem ničesar. Spal je ko snop!

Janeza vprašam: „Kaj sedaj?“

„Nič“, mi pravi.

„Kako nič!? Vojke so raztrgane.“

„Sešila jih bova.“

„Lepo! A s čim?“

„Imam bič.“

In razrezala sva bič. V bližini namreč ni bilo hiš. Pa sva vrtala z noži, da napraviva luknje v vojke. Imenitno sva sešila. Stanko pa je spal, spal do doma.

Tak in enak je naš Stanko.

Zopet je zdrknil s klopi. Že ima nekaj. Glavico je privzdignil, in vesenje se mu čita na obrazu.

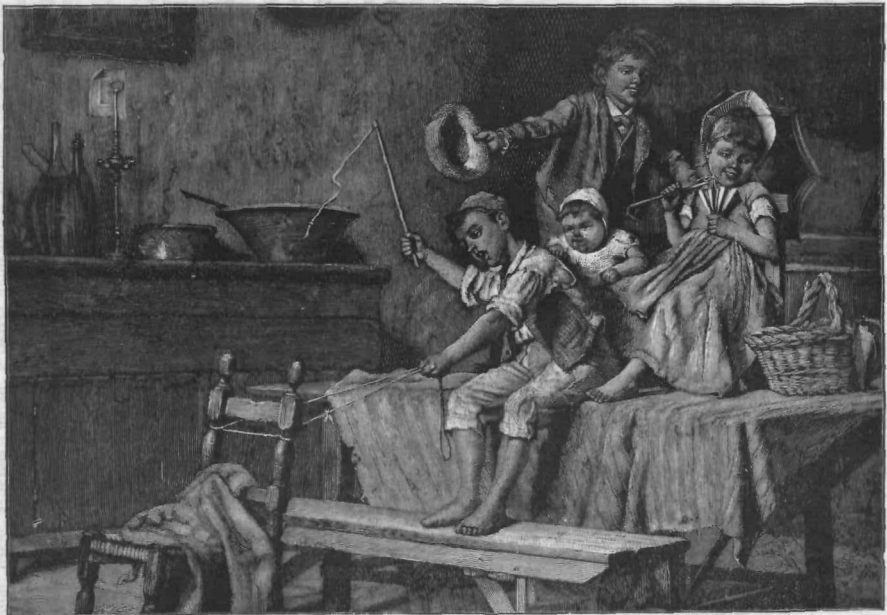
V hiši ni bilo razen otrok nikogar. Mati so bili stopili do soseda, oče pa se je odpravil k županu.

„Čuj, Milka!“ je poklical.

„Kaj?“

„Peljimo se v mesto!“

„Kako?“



„Ti in Milan sta gospod in gospa. Vladko je sinček, a jaz sem kočijaž.“

„Da nas prevrneš kot bi bil kmalu očeta pod „Krtinskim hribom.“

„Ne, Milka, ne bom!“

„No, prav! Pa se peljimo!“

Voz je bil hitro pripravljen. Na mizo je postavil Stanko klopco, ki so jo rabili z Milko in Milanom, če so se igrali šolo.

„Tu imaš solnčnik, da te ne ožge solnce. Tu pa je košarica, da gospod Milan in gospa Milka nakupita v mestu vse potrebno za Vladka.“

„Da, da,“ vpije Milan. „Peljimo se v mesto! Jaz — gospod Milan — in ti — gospa Milka — imava sploh v mestu še poseben opravke.“

„Kaj pa?“

„I, z Miklavžem bova govorila, da se kaj oglasi pri našem Vladku.“

„Samo pri Vladku?“

Ponosno je Milan zavzdignil glavo:

„Saj veš! Otrok pri nas tako več ni! Miklavž nosi samo otrokom, če so pridni. Le glej,“ povzdignil je prst, „da boš priden, Vladko!“

Nekako kislo se je držala gospa Milka. Tudi kočijažu Stanku se ni nič kaj zdelo, da bi Miklavž nosil samo Stanku, a nikomur drugemu v hiši. Pa bili so Milka — gospa, on — kočijaž in Milan — gospod. To so odrasli ljudje, Miklavž pa nosi le otrokom.

„Naprezi, kočijaž!“ se je oblastno oglašil Milan.

„Tako, gospod Milan! Sedite na voz, gospa Milka! Vladka posadim že jaz k vam! Tako! In vi, gospod, tu!“

Stanko je zaprezal konja. Zmislil si je bil prej, kako bo naredil. Stol je postavil pred mizo in ga obrzdal. Preobračal se mu je konj dolgo in mu nagajal.

„Eeee-ga! Eee-ga, ti pravim, Lisec,“ je rentočil Stanko.

„Ali te zebe?“

Vzel je mamin zimski robec pa odel z njim konja, kakor vidite.

In zažvižgal je po zraku bič! „Hi!“ In dvignil je gospod Milan klobuk ter klical: „K Miklavžu!“ Veselo je blebetal za njim Vladko ter silil za bičem. Milka je razpela solnčnik.

Bila je to vesela vožnja!

Samo žal, da se niso premaknili ti mladi gosposki ljudje nikamor z mesta naprej.

E, velik križ je z lesenim konjem!

